

[Kristen Amby.]

naar man klausulerer af Hensyn til Nybyggeriet, er en Klausulering, der ikke forbeholder Tingene til Nybyggeriet, men ogsaa lader dem gaa ud til saadanne Reparationer, som i Virkeligheden er en Slags Luksusbyggeri, et Vidnesbyrd om, at man ikke har gennemtænkt Sagen tilstrækkeligt. Her er det, synes jeg, en fattig Udvej bare at lave et Byggestop i nogen Tid.

Inden jeg i denne Sammenhæng kommer ind paa nogle Slutningsbemærkninger vedrørende selve Administrationen, vil jeg gerne til nogle af de Betragtninger, der er fremført, særlig af den ærede Ordfører for Forespørgerne, Hr. Fr. Dalgaard, gøre enkelte Bemærkninger. For det første vil jeg gerne takke ham, fordi det er lykkedes ham at fremkomme med den Oplysning, som jeg fra den første Dag bad om i Udvalget, nemlig hvordan Arbejdskraften med Hensyn til Reparationer stillede sig før Krigen og nu. Jeg synes nemlig, det er uhyre nemt at faa dette Spørgsmaal undersøgt. Man sagde fra Haandværkerside, at i al Almindelighed brugte man før Krigen ca. Halvdelen af Arbejderne til Reparationer, medens man ikke vidste, hvor meget man brugte nu. Nu er det imidlertid oplyst, at man er oppe paa 65 pCt. af Arbejderstyrken til Reparationer, medens man før Krigen var nede paa 45 pCt. Det viser ganske tydeligt, hvor uheldig Udviklingen har været.

Dernæst var den ærede Ordfører — skønt det i og for sig ikke fremgaar af selve Forespørgselsens Karakter — i sine Betragtninger inde paa, at det ikke bare var Spørgsmaalet om et tilstrækkeligt Antal Boliger, men ogsaa, om de Boliger, der blev bygget, var til en rimelig Pris. Og dér siger den ærede Ordfører, at den Form, som særlig har taget Overhaand — maaske særlig i det sidste halve eller i det sidste trekvart Aar, forstod jeg —, nemlig det saakaldte private Byggeri, det vil sige privat finansierede Byggeri uden nogen Støtte fra det offentlige, havde fordyret Boligerne med endda op til omkring 100 pCt., idet det almindelige støttede sociale Byggeri — og synderlig forskelligt derfra ligger det støttede private Byggeri jo ikke — saa vidt jeg husker kunde bygge til omkring 16—17 Kr. pr. m² Etageareal, medens det privat finansierede, ikke støttede Byggeri gik fra 27 op til 36 Kr. Jeg tvivler ikke om, at Tallene er rigtige, men jeg vil da haabe, at det er i Undtagelsestilfælde, man er kommet op paa 36 Kr., for jeg mener, Tal kan jo bruges til meget.

Jeg skal sige noget om selve det Pro-

blem bagefter, men naar den ærede Ordfører deraf drager den Slutning, at det i og for sig skulde være forkasteligt, at Borgere her i Landet uden at henvende sig til Staten, til det offentlige, om Støtte i Form af billig Finansiering, selv paatager sig Risiko og tilvejebringer den ønskelige Vare, som Boliger jo er, saa kan jeg ikke følge ham. Det er maaske ogsaa paa sin Plads at sige, at før Krigen, altsaa under normale Forhold, blev langt over Halvdelen af de Boliger, der blev til, opført gennem privat Byggevirksomhed, saa det afskrækker i og for sig ikke mig, at det private Byggeri nu er kommet op paa 35 pCt. imod de 16—17 pCt., det var nede paa paa et vist Tidspunkt under Krigen.

Altsaa, jeg kan ikke følge den ærede Ordfører i hans Slutninger. Men jeg kunde maaske have Lov til at bruge det, som den ærede Ordfører her er fremkommet med, som Grundlag for en Forespørgsel til den høje Regering — jeg ved knap, hvem jeg skal rette Forespørgselen til: Eksisterer Maksimalprisbestemmelserne og Prisloven ikke for Frembringelsen af en Vare som Bygninger? Jo, det maa jeg tro, at de gør. Jeg ved meget vel, at der ikke er nogen Særbestemmelse om, at Lejen skal kontrolleres i det rent private, altsaa ikke offentligt støttede Byggeri, men jeg tror ikke paa, at man kan komme uden om de almindelige Bestemmelser, Prisloven indeholder for Nybyggeri. Kan der virkelig paavises Aager eller en unødigt Fordyrelse, bl. a. fordi man har lavet en saa særdeles hurtig Amortisering, at det nærmer sig Aager, saa er der for mig ikke Tvivl om, at Myndighederne vil kunne gribe ind allerede paa bestaaende Lovs Basis.

Det, der er i Vejen med det saakaldte private Byggeri, er, at det, for at værgе sig imod kommende Prisfald — og vi haaber dog i hvert Fald, det bliver noget billigere at bygge — og fordi man ved, at der er et saadant Behov for Boliger, at man kan faa næsten, hvad man forlanger, i sine Kalkulationer regner med en umaadelig hurtig Amortisering, maaske en 10-aarig Amortisering, jeg ved ikke for hvor meget, men hvis man f. Eks. er oppe paa at ville amortisere en Trediedel af Omkostningerne paa 10 Aar, siger det sig selv, at skal dette betales af Lejerne — og hvis det holder, er det i Virkeligheden en Kapitalopsparing, altsaa en Spekulation, Lejerne betaler —, er det givet, at Boligerne vil blive alt for dyre. Jeg for mit Vedkommende, som altsaa ikke kan tilslutte mig den Slutning, den ærede Ordfører for Forespørgerne kom til, at man ikke